

مقایسه شادکامی و سبک های عشق در مردان تک همسر و چند همسر

شیوا رحیم زادگان^۱، فاطمه صادق وند^۲

^۱ کارشناس ارشد روانشناسی بالینی.

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی.

نام نویسنده مسئول:

شیوا رحیم زادگان

چکیده

این پژوهش به منظور مقایسه ی شادکامی و سبک های عشق در مردان تک همسر و چند همسر ساکن در مناطق ۱ تا ۵ شهر تهران انجام شد. ابزار و روش ها: بر این اساس، ۳۰ مرد چند همسر به شیوه ی نمونه گیری تصادفی ساده و ۳۰ مرد تک همسر با شیوه همتاسازی در متغیرهای سن، سطح تحصیلات و تعداد فرزندان انتخاب شدند. داده های پژوهش به کمک پرسشنامه سبک های عشق لی و فهرست شادکامی آکسفورد جمع آوری شدند و توسط آزمون تحلیل واریانس چند متغیری مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفتند. یافته ها: نتایج بدست آمده نشان داد نمره شادکامی و سبک های عشق به طور معنی داری در مردان چند همسر بالاتر از مردان تک همسر می باشد. مقایسه دو گروه در مولفه سبک های عشق شیدایی، وابستگی، دوستی، واقع گرایانه و گذشت تفاوت معناداری را آشکار ساخت. همچنین دو گروه در مولفه های حرمت خود، بهزیستی، رضایت از زندگی، رضایت خاطر و خلق مثبت متغیر شادکامی تفاوت معنی داری داشتند. نتایج: بررسی نتایج این پژوهش نشان داد که افزایش شادکامی یکی از عوامل اتخاذ چند همسری می باشد. همچنین سبک عشق تجربه (تفنی) از عواملی است که باعث می شود مردان اقدام به اتخاذ همسر دوم نمایند.

واژگان کلیدی: شادکامی، سبک های عشق، چند همسری.

مقدمه

ازدواج به عنوان نهاد اجتماعی پایه و اساس ارتباط انسانی را تشکیل می دهد. در ازدواج مرد و زن از طریق یک نیروی رمزی ناشی از غرایز، آیین و شعائر به هم جذب می شوند و به طور آزاد و کامل تسلیم (متعهد) یکدیگر می شوند تا واحد پویایی به عنوان خانواده ایجاد نمایند. ازدواج از با ارزش ترین و متداول ترین وقایع و فعالیت ها در زندگی اکثر بزرگسالان است. آمار جاری نشان می دهد که ۹۷ درصد بزرگسالان در طول زندگی خود حداقل یک بار ازدواج کرده اند (استاتزر و برونو^۱، ۲۰۱۰). آنچه از خود ازدواج مهمتر به شمار می رود موفقیت در ازدواج یا سازگاری در بین زوجین است. در ازدواج های موفق، مجموعه ای از نیازهای روانی زوجین از قبیل عشق و علاقه، مصاحبت و همراهی و تأمین امنیت برآورده می شود. چنین ازدواج هایی با انگیزه سالم صورت می گیرند (پورمحسنی، ۱۳۹۵). یکی از نهادهای مهم اجتماعی که اهمیت و نقش های مختلف آن مورد توجه علمای مذهبی، صاحب نظران تعلیم و تربیت، جامعه شناسان و روانشناسان قرار گرفته، خانواده است (دستغیب، ۱۳۸۸). خانواده و فضای حاکم بر آن نقش مؤثر و تعیین کننده ای در رشد روانی، شکل گیری شخصیت و سلامت روانی اعضای خانواده به ویژه کودکان دارد. خانواده بر حسب فرهنگ و تاریخ، شرایط اجتماعی و اقتصادی اقوام و جوامع مختلف، به شکل تک همسری، چند همسری، پدر سالار، مادر سالار و غیره بوده است. اما به طور کلی در طول تاریخ، خانواده بر حسب رابطه خونی یا سببی، به دو شکل خانواده ی گسترده و خانواده ی هسته ای، تکوین یافته است: خانواده هایی که بر حسب رابطه سببی تشکیل می شوند، بر اساس شکل و نوع ازدواج دارای اشکال متعددی نظیر تک همسری، چند همسری، چندزنی و گروهی است. خانواده تک همسر حاصل ازدواج یک زن و یک مرد می باشد و شکل رایج و متعارف خانواده هسته ای است. خانواده چند همسر خانواده ای است که در آن مرد بیش از یک همسر دارد از این رو شرایط و روابط ویژه ای بر این خانواده حاکم است و می توان انتظار داشت که این شرایط در رفتار و میزان سلامت روانی اعضای خانواده تأثیر داشته باشد (سپهریان آذر و همکاران، ۱۳۹۵). اصطلاح چند همسری در مقابل تک همسری فی نفسه واژه ای عام بوده و شامل چند شوهری و چند زنی می باشد، اما واژه مورد نظر در این تحقیق چند زنی است. این اصطلاح به معنی نوعی ازدواج است که داشتن بیش از یک زن را مجاز می شمارد (مطهری، ۱۳۹۶). بر اساس تحقیقات موجود، چند همسری در بیش از ۷۵ درصد از جوامع فعلی یافت شده است، مخصوصاً در کشورهای عربستان سعودی و مصر و در میان فرقه مورمون ها (شاخه ای از مسیحیت پروتستان) در ایالات متحده آمریکا بسیار رایج است (قنبریان و همکاران، ۱۳۹۵). تعدد زوجات هم به صورت رسمی و هم به صورت نیمه رسمی (همسر موقت) دیده می شود. فرضیه های مختلفی پیرامون این گرایش به تعدد زوجات وجود دارد که مورد بررسی قرار می گیرد:

در نظریه ی جمعیت شناختی، تکیه اصلی بر این امر است که در شرایط خاصی تعداد زنان آماده ازدواج بیش از مردان است و این فزونی تعداد زنان، جامعه را دچار نوعی بحران می نماید، بدین جهت بهتر است مردانی که از امکانات مالی خوبی برخوردارند، به جای یک زن با دو یا چند زن ازدواج کنند، تا تعادل برقرار شود.

در نظریه جامعه شناختی چنین بیان می شود، چون مردان بیشتر درگیر مشکلات زندگی اجتماعی نظیر شرکت در جنگ و فعالیت های مختلف جهت کسب معاش می باشند، بیشتر در معرض مرگ و میر بوده و عمرشان کوتاه تر از عمر زنان است. این علت باعث می شود که همواره تعداد زنان بدون شوهر زیاد باشد و در برخی مواقع زن به صورت ارثی عقیم است یا بعد از ازدواج ممکن است عقیم شود، یا به بیماری روانی یا جسمی سخت مبتلا شود، در این صورت شوهر یا زن را طلاق می دهد یا زن دوم اختیار می کند (سلیمانی و همکاران، ۱۳۹۵). فرضیه عدم ارضاء روانی کامل در ارتباط جنسی زوج با زوجه: این تصور وجود دارد که عده ای از مردان عدم کیفیت بالا در روابط جنسی را بین خود و همسر اول، دلیل قانع کننده ای جهت رفتن به سوی تعدد زوجات می دانند.

اقدام به چند همسری انواع گوناگونی دارد که عیارتنند از: اقدام مخفیانه، اقدام آشکار و اقدام با توافق طرفین. این سوال مطرح است که به چه دلیل مرد متأهل تجدید فراش می نماید و چه چیز یا چیزهایی می تواند انگیزه او باشد. علل ذیل به عنوان دلایل این کار مطرح شده است:

عدم تهذیب نفس و خویشتن داری، مقابله با طلاق و جدایی، مقابله با فساد اخلاقی، ازدواج ناخواسته مرد با زن اول، از کار افتادگی جنسی و جسمی زن، به رخ کشیدن پایگاه اجتماعی خود به دیگران، کاهش رعایت چارچوب ها در روابط زن و مرد.

بیان مسئله

رایج ترین دلیل ازدواج عشق است. برای این که عشق به وجود آید، باید دو نفر باشند که به رشته محبت یکدیگر پیوندند نیرویی که زن و مرد را به هم ارتباط می دهد، الفت یا محبت است، هدف عشق بقای نوع و دوام آیندگان است (ابوالقاسمی و همکاران، ۱۳۸۴). عشق بین زوجین چیزی است که علاوه بر آرامش دو طرف بر دیگر افراد خانواده نیز اثرات مثبتی دارد. عشق در لغت به معنای شیفتگی، دلدادگی

¹ Stutzer & Brunos

و دوستی مفرط است (کاکیا، ۱۳۸۶). لی^۲ (۱۹۷۳) نظریه ابعاد ۶گانه عشق را مطرح کرد که شامل ۳ عامل اصلی شیدایی^۳، تجربه^۴ و دوستی^۵ و عوامل فرعی شامل عشق واقع گرایانه، عشق گذشت^۶ و عشق وابستگی^۷ است. بر اساس توصیف هندریک و هدریک (۲۰۰۸) شیدایی متضمن جاذبه و کشش نیرومند نسبت به همسر است که هم به صورت فیزیکی و هم به صورت هیجانی ابراز می شود. کسانی که بر اساس تجربه عاشق می شوند به ارتباط جنسی علاقه دارند و تعهد را در این رابطه نیاز نمی بینند. عشق دوستانه فاقد هیجانات شدید است و قبل از رابطه جنسی مهم است که طرف مقابل را دوست خود بدانند. این نوع عشق ترکیبی از صمیمیت و تعهد است. در عشق از روی وابستگی، حسادت و ترس از اینکه شریک او را ترک کند، دیده می شود. در عشق گذشت، نیازهای همسر در اولویت است. در عشق واقع گرایانه، فرد به دنبال همسر متناسب با موقعیت و شرایط خود می گردد. در طول زمان فرد ممکن است سبک عشق خود را تغییر دهد و درجات متفاوتی از هر یک از سبک ها را نشان دهد (تیاگوو آدریانو، ۲۰۱۴). از سوی دیگر شادکامی، به عنوان یکی از مولفه های بهداشت روانی و همچنین یکی از پیامدهای عشق مطرح است. شاد بودن آرزوی قلبی بسیاری از افراد بشر است. به همین دلیل امروزه مطالعات مربوط به شادکامی و عوامل مرتبط با آن از جمله مهم ترین اولویت های روان شناسی قرار گرفته است پذیرد (پورمحسنی، ۱۳۹۵). اگرچه از شادکامی تعاریف مختلفی شده است ولی آرجیل^۸ (۲۰۰۱) شادکامی را ترکیبی از عاطفه مثبت، رضایت از زندگی و عدم وجود عواطف منفی مثل افسردگی و اضطراب می داند. همچنین سلیگمن^۹ (۲۰۱۶) شادکامی را به عنوان برون گرایی پایدار در نظر گرفته و خاطر نشان ساخته است که از زمانی که عواطف مثبت به عنوان کانون شادکامی مورد توجه واقع شده، نقش شادکامی در تسهیل جامعه پذیری و تعامل مطلوب با دیگران آشکار گردیده است. مطالعات پیرامون شادکامی و سبک های عشق، نشان داده اند که که عشق پیامدهایی برای سلامت و بهزیستی دارد و ممکن است مناطق مغزی مرتبط با هیجان^{۱۰}، توجه^{۱۱}، انگیزش^{۱۲} و حافظه^{۱۳} (یعنی ساختارهای لیمبیک) را فعال سازد و همچنین دستگاه عصبی خود مختار را کنترل کند، یعنی تنیدگی را کاهش دهد و عملکرد دستگاه ایمنی را بهتر سازد (ایش و استفانو^{۱۴}، ۲۰۰۵). برخی دیگر از مطالعات نیز نشان داده اند که عشق یک پیش بینی کننده مهم شادی، رضایت و هیجان های مثبت است (هاتفیلد و راپسون^{۱۵}، ۲۰۱۲). و همچنین عشق و صمیمیت از جمله منابع و عوامل اجتماعی شادی می باشند (مایرز^{۱۶}، ۲۰۰۰). لی (۱۹۷۳) عنوان می کند عشاق در صورتی یکدیگر را بهتر درک خواهند کرد که توجهشان به جفت شدن سبک های عشق باشد و به اینکه این سبک ها برای شریک های متفاوت و حتی با همان شریک نیز در طول زمان می تواند تغییر کند (وی هو^{۱۷}، ۲۰۱۴). با توجه به اهمیت عشق و شادکامی و اثر متقابل این دو و با توجه به اینکه تعدادی از مردان اقدام به اتخاذ همسر دوم نموده، عمل خود را نوعی گذشت و فداکاری به عنوان یکی از سبک های عشق قلمداد می کنند و با توجه به این که نتایج پژوهش ها پیشنهاد می کنند که رابطه ی ین عشق و شادکامی، خطی نیست، بلکه به صورت چند بعدی می باشد. و در مجموع یافته های پژوهش های انجام شده، از اهمیت نقش عشق در میزان شادکامی و پیش بینی آن و تفاوت در سبک های عشق و در نتیجه شادکامی حمایت می کند. لذا سؤال پژوهش حاضر این است که آیا شادکامی و سبک های عشق در مردان تک همسر و چند همسر متفاوت می باشد؟

ضرورت اهمیت پژوهش

همانطور که اشاره شد، تحقیقات پیرامون شادکامی و سبک های عشق نتایج متناقضی را ارائه داده اند. برخی یافته ها نشان داده اند که عشق پیامدهایی برای سلامت و بهزیستی دارد و ممکن است مناطق مغزی مرتبط با هیجان، توجه و دستگاه لیمبیک را فعال سازد و تنیدگی را کاهش دهد (ایش و استفانو^{۱۴}، ۲۰۰۵). برخی دیگر از مطالعات نیز نشان داده اند که عشق پیش بینی کننده ی مهم شادی، رضایت و هیجانات مثبت است (هاتفیلد و راپسون^{۱۵}، ۲۰۱۲). با توجه به هم خوانی نتایج تحقیقات صورت گرفته در این مورد و با توجه به اینکه در جامعه

² Lee

³ eros

⁴ ludus

⁵ Storge

⁶ agape

⁷ pragma

⁸ Argyle

⁹ Seligman

¹⁰ emotion

¹¹ attention

¹² Motivation

¹³ memory

¹⁴ Esh & Stefano

¹⁵ Hatfield & Rapson

¹⁶ Myers

¹⁷ Wei Hu

ما پژوهشی در این خصوص به طور مستقیم صورت نگرفته و همچنین به دلیل اینکه وضعیت شادکامی و سبک های عشق این دو گروه بر بهداشت روانی خود و خانواده تاثیر متقابل دارد، مقایسه شادکامی و سبک های عشق در این افراد ضروری به نظر می رسد زیرا از طریق بررسی این عوامل می توان به بهداشت روانی ازدواج، پایداری خانواده و رفع مشکلات زوج ها اقدام نمود تا مراکز مشاوره و خانواده درمانی با استفاده از نتایج پژوهش حاضر، راهبردهای لازم را در خصوص تقویت زمینه های موثر بر شادکامی ارائه دهند تا از اتخاذ همسر دوم جلوگیری شود.

اهداف پژوهش:

۱. مقایسه متغیرهای شادکامی و سبک های عشق در مردان تک همسر و چند همسر
۲. پیش بینی شادکامی به وسیله سبک های مختلف عشق

سوالات یا فرضیه های پژوهش

۱. در میزان شادکامی مردان تک همسر و چند همسر تفاوت معناداری وجود دارد.
۲. بین سبک عشق شیدایی در مردان تک همسر و چند همسر تفاوت معناداری وجود دارد.
۳. بین سبک عشق تجربه در مردان تک همسر و چند همسر تفاوت معناداری وجود دارد.
۴. بین سبک عشق وابستگی در مردان تک همسر و چند همسر تفاوت معناداری وجود دارد.
۵. بین سبک عشق گذشت در مردان تک همسر و چند همسر تفاوت معناداری وجود دارد.
۶. بین سبک عشق دوستی در مردان تک همسر و چند همسر تفاوت معناداری وجود دارد.
۷. بین سبک عشق واقع گرایانه در مردان تک همسر و چند همسر تفاوت معناداری وجود دارد.
۸. شادکامی به وسیله ی سبک های مختلف عشق قابل پیش بینی است.

متغیرها و تعاریف اصطلاحات و واژه ها

تعریف نظری و عملیاتی

سبک های مختلف عشق (متغیر پیش بین)

شادکامی (متغیر ملاک)

جنسیت (متغیر کنترل)

سبک عشق: منظور از سبک عشق یعنی اینکه افراد چگونه عشق را تعریف می کنند و چه نگرشی نسبت به آن دارند (لی، ۱۹۷۳). منظور از عشق نمره ای است که آزمودنی ها در پرسشنامه ی عشق های ۶ گانه ی لی کسب می کنند. مقیاس اندازه گیری این متغیر فاصله ای است.

شادکامی: درجه و میزانی است که با آن یک فرد کیفیت کلی زندگیش را به عنوان یک زندگی کاملاً مطلوب مورد قضاوت قرار می دهد (قاسم پور و همکاران، ۲۰۱۳). در این پژوهش منظور از شادکامی میزان نمره ای است که آزمودنی در مقیاس شادکامی آکسفورد به دست می آورد. مقیاس اندازه گیری این متغیر فاصله ای است.

چندهمسری: این اصطلاح شامل چند زنی و چند شوهری می باشد، اما واژه مورد نظر در این تحقیق، چندزنی است. این اصطلاح به معنی نوعی ازدواج است که داشتن بیش از یک زن را مجاز می داند (مطهری، ۱۳۹۶).

ابزارها و روش ها

جامعه ی آماری مورد بررسی، شامل مردان تک همسر و چند همسر ساکن در مناطق ۱ تا ۵ شهر تهران بود که ۶۰ نفر، شامل ۳۰ مرد چند همسر با استفاده از روش نمونه گیری در دسترس و ۳۰ مرد تک همسر با شیوه ی همتا سازی در متغیرهای سن، سطح سواد و تعداد فرزندان، از میان جامعه ی آماری مذکور انتخاب شدند.

ابزار جمع آوری اطلاعات

۱- آزمون سبک های مختلف عشق

این پرسشنامه توسط هندریک وهندریک بر پایه مدلی از عشق در سال (۱۹۸۶) ساخته شده است. این پرسشنامه دارای ۴۲ گویه می باشد. در تحقیقاتی که صورت گرفت، ضرایب آلفا از ۰/۶۸ برای خرده مقیاس استورگ تا ۰/۸۳ برای آگاهی در آزمون-بازآزمون-ضرایب از ۰/۷۰ برای مانیا تا ۰/۸۲ برای لودوس، ۰/۴۹ برای عشق تجربه تا ۰/۷۵ برای عشق دوستانه قرار داشت. نظر به اینکه نتایج و به ویژه آنهایی که در ارتباط با ضرایب آلفای کرونباخ هستند در فرم ۲۴ گویه ای مقیاس نگرش های عشق مناسب تر است، ضرایب آلفای کرونباخ در مورد مقیاس نگرش های عشق، بر روی آزمودنی های زن و مرد ایرانی، در پژوهش پاتو (۱۳۸۱) به این ترتیب محاسبه و ارائه شده است. عشق رمانتیک و شهوانی (اروس) ۰/۵۱، عشق تغنی ۰/۳۵، عشق دوستانه ۰/۶۶، عشق واقع گرایانه ۰/۷۹، عشق وابسته ۰/۵۹، عشق ایثار گرایانه ۰/۶۹.

۲- پرسشنامه شادکامی آکسفورد

این پرسش نامه حاوی ۲۸ سوال چهار گزینه ای است. این فهرست، همراه با مقیاس ۵ گزاره ای رضایت از زندگی داینر به طور گسترده مورد استفاده قرار می گیرد. سوالات به ترتیب از صفر تا ۳ نمره گذاری می شود و جمع نمره های گزاره های ۲۸ گانه، نمره کل مقیاس را تشکیل می دهد که دامنه آن از صفر تا ۸۷ است (کار، ۲۰۰۴). ضریب آلفای ۰/۹۰ و فورنهام و بروینگ^{۱۸} (۱۹۹۰) نیز، ضریب آلفای ۰/۸۸ را گزارش کردند. پایایی آن با استفاده از روش بازآزمایی، ضریب همبستگی ۰/۸۱ را به دست داد. در پژوهشی که توسط علی پور و نور بالا (۱۳۸۶) صورت گرفت، ضریب پایایی همسانی درونی آزمون با استفاده از آلفای کرونباخ در کشور ۰/۹۳ بدست آمد. پایایی آن با استفاده از روش بازآزمایی، ضریب همبستگی ۰/۸۷ گزارش شده است.

روش تحقیق

این تحقیق در چهارچوب یک طرح توصیفی از نوع مقطعی- مقایسه ای بود. برای مقایسه شادکامی و سبک های عشق در مردان تک همسر و چند همسر، از روش تحلیل واریانس چند متغیری (مانوا) استفاده شد.

یافته ها

دامنه سنی دو گروه مردان تک همسر و چند همسر ۷۰-۳۰ سال با میانگین ۴۷/۱۰ (مردان چند همسر) و ۴۷/۳۰ (مردان تک همسر) بود که بیشترین درصد افراد شرکت کننده (۳۰ درصد) در دامنه سنی ۴۰-۳۰ (مردان چند همسر) و (۲۷ درصد) در دامنه سنی ۵۰-۴۱ (مردان تک همسر) قرار داشتند. تعداد فرزندان هر دو گروه از ۰-۴ بود که افراد دارای ۲ فرزند در هر دو گروه (۳۳/۳) مردان تک همسر و (۳۲/۳) مردان چند همسر بیشترین درصد افراد شرکت کننده را تشکیل می دادند. همچنین در هر دو گروه بیشترین درصد افراد شرکت کننده دارای تحصیلات در سطح کارشناسی بودند.

جدول شماره ۱: میانگین و انحراف استاندارد نمرات سبک های عشق و مؤلفه های شادکامی در مردان تک همسر و چند همسر به تفکیک

دو گروه				
مردان تک همسر N=۳۰		مردان چند همسر N=۳۰		
میانگین	انحراف استاندارد	میانگین	انحراف استاندارد	
۷/۸۳	۲/۳۶	۱۲/۶۳	۲/۸۷	شیدایی
۱۰/۳۶	۲/۳۸	۱۱/۳۳	۲/۲۳	تجربه
۸/۹۰	۳/۲۶	۱۵/۲۰	۲/۶۳	دوستی
۸/۶۰	۲/۵۴	۱۱/۷۳	۲/۳۷	واقعگرایانه
۱۰/۰۳	۲/۳۸	۱۱/۴۳	۲/۸۹	وابستگی
۹/۱۶	۲/۶۹	۱۲/۹۰	۲/۳۶	گذشت
۱۸/۷۶	۴/۰۵	۲۰/۳۳	۲/۸۲	حرمت خود
۱۴/۹۳	۳/۰۶	۱۵/۱۳	۲/۲۷	بهبزستی
۱۹/۸۳	۴/۲۷	۲۳/۹۰	۳/۵۶	رضایت از زندگی

۱/۶۷	۱۱/۵۳	۲/۴۸	۱۰/۹۰	رضایت خاطر
۱/۶۳	۹/۲۳	۲/۸	۸/۶۶	خلق مثبت

همانطور که در جدول شماره ۱ ملاحظه می‌گردد، در گروه مردان تک همسر میانگین سبک‌های عشق و مؤلفه‌های شادکامی در مردان چند همسر بیشتر از مردان تک همسر می‌باشد.

بین دو گروه در متغیر مستقل سبک‌های عشق (شیدایی، تجربه، وابستگی، دوستی، واقع‌گرایانه و گذشت) تفاوت معناداری مشاهده شد ($F = 2.1 / 31$ و $P < 0.05$; Wilks lambda = 0.38). همچنین بین دو گروه در متغیر وابسته شادکامی نیز تفاوت معناداری مشاهده شد ($F = 5.23$ و $P < 0.05$; Wilks lambda = 0.67).

جدول شماره ۳- نتایج تحلیل واریانس چند متغیری دو گروه مردان تک همسر و چند همسر در مؤلفه‌های سبک‌های عشق MANOVA

مؤلفه‌ها	مجذور میانگین	df	f	معناداری
شیدایی	۳۴۶	۱	۵۰	۰/۰۰۰
تجربه	۱۴/۰۱۷	۱	۲/۶۲۶	۰/۱۱۱
وابستگی	۱۷۳/۴۰۰	۱	۲۴/۶۳۰	۰/۰۰۰
دوستی	۵۹۵/۳۵۰	۱	۶۸	۰/۰۰۰
واقع‌گرایانه	۱۴۷/۲۶۷	۱	۲۴/۳۳	۰/۰۰۰
گذشت	۲۰۹/۰۶۷	۱	۳۵/۵۲	۰/۰۰۰

همانطور که مشاهده می‌شود مقدار F به دست آمده در مؤلفه‌های شیدایی، وابستگی، دوستی، واقع‌گرایانه و گذشت معنادار گردید و چون سطح قابل قبول معناداری کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد، بنابراین نتیجه می‌گیریم که بین میانگین دو جنس به غیر از مؤلفه عشق تجربه، در سایر مؤلفه‌ها تفاوت معناداری وجود دارد. میانگین نمرات مردان چند همسر در مؤلفه‌های سبک‌های عشق بالاتر از مردان تک همسر می‌باشد.

جدول شماره ۴: نتایج تحلیل واریانس دو گروه مردان تک همسر و چند همسر در مؤلفه‌های شادکامی MANOVA

مؤلفه‌ها	مجذور میانگین	df	f	معناداری
حرمت خود	۳۷	۱	۳/۰۱۶	۰/۰۸۸
بهزیستی	۰/۶۵	۱	۰/۰۸۳	۰/۷۷۵
رضایت از زندگی	۲۴۸/۰۶۷	۱	۱۶/۰۰۷	۰/۰۰۰
رضایت خاطر	۶/۰۱۷	۱	۱/۳۴۱	۰/۲۵۲
خلق مثبت	۵	۱	۱/۳۶۹	۰/۲۴۷

همانطور که در جدول شماره ۴ مشاهده می‌شود، مقدار F به دست آمده در مؤلفه رضایت از زندگی معنادار گردید ($P < 0.05$) و در سایر مؤلفه‌ها بین دو گروه تفاوت معنادار مشاهده نشد، بنابراین نتیجه می‌گیریم که بین میانگین دو گروه فقط در مؤلفه رضایت از زندگی تفاوت معنادار وجود دارد.

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر به منظور مقایسه شادکامی و سبک های عشق در مردان تک همسر و چند همسر، انجام شد. نتایج نشان داد که بین شادکامی در مردان تک همسر و چند همسر تفاوت معنی داری وجود دارد و شادکامی مردان چند همسر بالاتر است، که با یافته های استاتزر و برونو (۲۰۱۰) همخوانی دارد. آنها در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که مردان چند همسر، شادی بیشتری را تجربه می کنند. همچنین با یافته های آلیس^{۱۹} و همکاران (۲۰۰۹) نیز که در پژوهش خود مشاهده کردند، مردان چند همسر نسبت به مردانی که بعد از جدایی از همسر اول، اقدام به ازدواج مجدد نموده اند، شادکامی بیشتری را گزارش می کنند. در تبیین می توان گفت طبق تحقیقات صورت گرفته، زنانی که به عنوان همسر دوم در این رابطه جای می گیرند، علاوه بر جوان تر و زیباتر بودن از همسر اول، و به خاطر داشتن توقعات خیلی کم از مرد، باعث ایجاد حس رضایت و در نتیجه شادکامی در این مردان می شوند. همچنین علت دیگر افزایش شادکامی در مردان چند همسر، این است که برخی اوقات این مردان با زنان بیوه یا حتی ازدواج نکرده ی مسنی روبرو می شوند که دارای امکانات و موقعیت خوب و جذابی هستند، در نتیجه این شرایط، مرد هم با تمایل به استفاده از این امکانات مادی و هم لذت بردن از جذابیت ها و تنوعی که ازدواج دوم به همراه دارد، می پردازد. همچنین یافته های پژوهش حاضر نشان داد که بین سبک های عشق در مردان تک همسر و چند همسر تفاوت معنی داری وجود دارد و میانگین نمرات مردان چند همسر در سبک های ۶ گانه عشق، بالاتر از مردان تک همسر می باشد. این یافته ها با یافته های هندریک و هدریک^{۲۰} (۲۰۰۸) که بیان کردند، مردانی که ازدواج های متعدد دارند، نمرات بالایی را در خرده مقیاس عشق تجربه (لودوس) کسب می کنند همخوان و با این یافته ها که نمرات آنها در خرده مقیاس عشق شیدایی و گذشت، پایین می باشد، ناهمخوان است. در تبیین همخوانی می توان گفت، افرادی که نمره بالایی در عشق تجربه یا تفننی (لودوس) دارند، به مقدار (کمیت) ارتباط بیشتر توجه دارند و این سبک عشق، ویژگی افرادی است که می توانند به سادگی از یک رابطه به سراغ رابطه ای دیگر بروند یا همزمان در بیش از یک رابطه وارد شوند، در نتیجه مردانی که ازدواج های متعدد دارند، در این سبک عشق، نمرات بالایی کسب می کنند. در تبیین ناهمخوانی نتایج پژوهش با یافته های هندریک و هدریک (۲۰۰۸) می توان به تفاوت های فرهنگی اشاره کرد، به دلیل فرهنگ غالب کشور ما که یک فرهنگ جمع گرا است و شبکه های خویشاوندی و گروه های خانواده گسترده وجود دارد، روابط عاشقانه آتشین (عشق شیدایی) اغلب به عنوان یک امر منفی در نظر گرفته شده، به دلیل اینکه ممکن است سنت رویکرد خانواده محور را بر هم بزند. دلیل دیگر اینکه ممکن است همسران، ضرورتی به درگیر شدن در عشق نبینند و عشق دوستانه و رفاقتی (استورگ) را برای همدیگر ایجاد کنند، اگرچه با عشق ازدواج نکنند (به نقل از هدایتی و صابری^{۲۱}، ۲۰۱۴). همچنین با یافته های هندریک و هدریک (۲۰۰۸) که نشان داد رضایت از روابط زنانشویی با ابعاد عشق دوستانه (استورگ)، شیدایی (اروس) و گذشت (آگاپه) دیده شده، ناهمخوان و با یافته پاتو (۱۳۸۱) که همبستگی معکوس بین عشق تجربه (لودوس) با رضایت از روابط مشاهده گردید، همخوانی وجود دارد. در تبیین می توان به نظریه تنوع طلبی آشفته در مردان اشاره کرد، که اعلام می دارد، بعضی مردان اقدام به تعدد زوجات می نمایند، در حالی که هیچ گونه مشکلی در ارتباط جنسی با همسر خود ندارند و به گونه ای، تنوع در روابط جنسی با فرد دیگری را خواستار هستند. یعنی آنها زمانی که اقدام به همسر گزینی می کنند، مشکلی خاص با همسر خود نداشته و فقط از بعد تنوع دست به این کار می زنند (فتحی آشتیانی و همکاران، ۱۳۸۳). همچنین می توان به این مطلب اشاره کرد که معمولا افرادی که صلاحیت اخلاقی ندارند و هوسرانند، درگیر مساله تجدید فراش می شوند (صادقی و همکاران، ۲۰۱۴). برخی مردان نیز که از همسر خود دور هستند و به جهت تحریک جنسی و نبود وسیله مناسب برای ارضاء به صورت شرعی، و به دلیل اینکه نمی خواهند آلوده به فساد شوند، تجدید فراش می کنند. گاهی اوقات هم علت ازدواج مجدد، ازدواج ناخواسته مرد با زن اول، از کار افتادگی جسمی و جنسی زن، ازدواج موقت مرد و تولد یک فرزند به واسطه این ازدواج، موجب می شود که مرد ناچار به ازدواج مجدد شود. به طور کلی به نظر می رسد که افزایش شادکامی یکی از عوامل اتخاذ چند همسری می باشد. همچنین سبک عشق تجربه (تفننی) از عواملی است که باعث می شود مردان اقدام به اتخاذ همسر دوم نمایند.

¹⁹ Alis

²⁰ Henderick & Hieadrick

منابع و مراجع

- [۱] ابوالقاسمی، ع. برهمند، ا. کیامرثی، آ. ۱۳۸۴. روانشناسی در اجتماع (چگونه با یکدیگر تعامل کنیم)، چاپ اول، نشر رهرو دانش.
- [۲] پاتو، م. ۱۳۸۱. بررسی رابطه میان خودپنداره و نگرش های دانشجویان متاهل دوره تحصیلات تکمیلی دانشگاه تربیت مدرس نسبت به عشق در زندگی زناشویی خود. پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی دانشگاه شهید بهشتی.
- [۳] پورمحسنی کلوری، ف. ۱۳۹۵. تفاوت های جنسیتی در سبک های دلبستگی و ویژگی های شخصیتی در پیش بینی سبک های عشق ورزی دانشجویان. فصلنامه خانواده پژوهی، دوره ۶، شماره ۱.
- [۴] دستغیب، ز. ۱۳۸۸. بررسی رابطه سبک های مختلف عشق و باورهای غیر منطقی در سازگاری زناشویی. پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی دانشگاه محقق اردبیلی.
- [۵] سلیمانی، ا. حبیبی، مجتبی. صاحبقران فرد، محمد. مقایسه شادکامی، سبک های عشق و نارسایی هیجانی در افراد زود ازدواج و دیر ازدواج. فصلنامه خانواده پژوهی، دوره ۱۲، شماره ۴۶ تابستان ۱۳۹۵.
- [۶] سپهریان اذر، ف. محمدی، نسیم. بلدپور، زینب. نورزاده، وحید. رابطه امیدواری و شادکامی با رضایت زناشویی. نشریه سلامت و مراقبت، دوره ۱۸، شماره ۱۰، بهار ۱۳۹۵.
- [۷] قنبریان، م. پرموز، م. جمالزاده، ز. رابطه بین شادکامی و امید به زندگی در دانشجویان دانشکده علوم پزشکی بهبهان. ویژه نامه سومین کنفرانس بین المللی روانشناسی و علوم تربیتی. صفحه ۵۵۳-۶ پاییز ۹۵.
- [۸] علی پور، ا. نوربالا، ع. ۱۳۷۸. بررسی مقدماتی پایایی و روایی پرسشنامه شادکامی آکسفورد. مجله اندیشه و رفتار. شماره ۱۸، ۶۵-۵۵.
- [۹] فتحی آشتیانی، ع. احمدی، خ. ۱۳۸۳. بررسی ازدواج های موفق و ناموفق در بین دانشجویان. ماهنامه علمی- پژوهشی دانشگاه شاهد، سال یازدهم، شماره ۷، ۱۳-۹.
- [۱۰] کاکیا، ل. ۱۳۸۳. عشق و ازدواج، تهران، انتشارات اولیاء و مربیان.
- [۱۱] مطهری، م. ۱۳۹۶. فلسفه اخلاق، تهران، انتشارات صدرا.
- [12] Alis, c., & Waite, R., & Lewin, L. (2009). Marital happiness and marital stability. Consequences for psychological well-being. social science research, 201- 212.
- [13] Argyle. (2001). Development of a program to increase personal happiness. Jurnal of Counseling psychology, 24(4), 511- 521.
- [14] Car, A. (2004). Positive psychology, The science of happiness and human strengths. New york : Bruner- Routledge ctd.
- [15] Esch, T. & Stefano, G. B. (2005). The neurobiology of love. Neuroendocrinology Letters.
- [16] Furnham, A., & Brewing, C. (1990). Personality and happiness. Journal of personality and Individual Differences, 11(3), 1093-1096.
- [17] Hatfield, E., & Rapson, R. (2012). Love and sex : Cross cultural perspectives. Newyork: Allyn & Bacon.
- [18] Hedayati Dana S . Saberi H.(2015). Journal of Family Research. 511-527.
- [19] Hendrick, S. & Headrick, C. (2008). A theory and method of Love. Journal of personality and social psychology, 50, 392- 402.
- [20] Lee J.A.(1973). Colours of Love : an exploration of the ways of loving. Journal of social and personal relationships. 15(2)T 147-159.
- [21] Myers, D. (2000). The fund, Friends, and faith of happy people. American psychology, 55, 560- 570.
- [22] Sadeghi M. Ahmadi S.A. Bahrami F., Etemadi O Pourseyed S R. (2015). The Role Of Codependency In Predicting Females' Love Styles. Journal Of Knowledge & Research In Applied Psychology. Volume 16 , Number 61.
- [23] Seligman, M.E.P. (2016). Very happy people. Psychological science, 10. 83.
- [24] Stutzer, A. & Brunos, F. (2006). Dose marriage make people happy. Journal of socio-economics, 326- 347.

- [25] 25.Thiago de Almeida. Adriano Schiosser.92014).Romantic Jealousy and Love Infidelity Correlations.Journal of scientific researchs.212-219.
- [26] 26.Wei Hu.(2014). A Computational Bible study of what to love and what to Hate. Journal of scientific researchs.